3 ـ رەتكى ورتالىقتىڭ شينجياڭ قىزمەتى جونىندەگى اڭگىمە ٴماجىلىسىنىڭ رۋحىن ۇيرەنەيىك، دايەكتىلەندىرەيىك
جاڭا داۋىردەگى جۇڭگوشا سوتسياليستىك شينجياڭ قۇرۋعا ۇلەس قوسايىق

100 جىلدىق كۇرەس جولىندا جاڭا ساپارعا اتتانايىق

شينجياڭ داشۋەسى مەكتەپ تاريحى سارايى:

ۇشقىننان جالىن قاۋلادى، جۇڭحۋادا تولقىن كوتەرىلدى

جەلبىرەگەن قىزىل تۋ

قىزىل بازالاردى ارالاۋ ⑭

□ انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى ياڭ شۋحان

شينجياڭ داشۋەسىنىڭ توركىنى 1924 ـ جىلى قۇرىلعان شينجياڭ ورىس ٴتىلى زاڭ ـ ساياسي ارناۋلى مەكتەبى، 1935 ـ جىلى 1 ـ ايدىڭ 1 ـ كۇنى شينجياڭ شۋەيۋانى دەپ وزگەرتىلگەن. 100 جىلعا جۋىق ۋاقىت ـ سۋىقتى باستان كەشىرىپ بۇگىنگە جەتكەن شينجياڭ داشۋەسى قازىر بۇكىل ولكەدەگى بىرەگەي داشۋە قۇرىلىسىنداعى 42 جوعارى مەكتەپ قاتارىنا ٴوتتى، 3 مەكتەپ اۋماعى بار، ٴار تۇردە وقىپ جاتقان وقۋشى سانى 35 مىڭنان استام.

شينجياڭ داشۋەسى مەكتەپ تاريحى سارايى شينجياڭ داشۋەسىنىڭ باس بولىمىنە ورنالاسقان، اۆتونوميالى رايوندىق وتانشىلدىق تاربيە بازاسىنىڭ ٴبىرى، مەكتەپ اۋلاسىنداعى "ازاتتىق عيماراتىنان" وزگەرتىلگەن. "ازاتتىق عيماراتى" 1952 ـ جىلى سالىنعان، 70 جىلعا جۋىق تاريحقا يە، مۇندا شينجياڭ داشۋەسىنىڭ ٴبىر قىدىرۋ تاريحي ماتەريالدارى ساقتالىپ كورمەگە قويىلعان. سا-

3 ـ ايدىڭ 1 ـ كۇنى وقۋشىلار شينجياڭ داشۋەنىڭ مەكتەپ تاريحى سارايىندا ٴتۇسىندىرۋشىنىڭ توڭكەرىستىك ارداگەر قۇرباندارىنىڭ ىزگى ىستەرىن ايتقانىن تىڭداۋدا.

□ سۋرەتتى انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى شيە لۇڭ تۇسىرگەن

رايدان ەسكەن كەشۋ ـ كەشۋ تاريح لەبى، اسقاق سەزىم الاۋلاعان قىزىل گەن مادەنيەتى رايى جۇرەكتى تولقىتادى.

تاريحقا قايىرىلا كوز جىبەرسەك، جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىس كەزىندە، يۋي شيۋسۇڭ، لين جيلۋ قاتارلى ٴبىر توپ كوممۋنيست جانە ادەبيەتشى ماۋدۇن، فيلوسوف جاڭ جۇڭشى، كوركەمونەرشى جاۋ دان قاتارلى ٴبىر توپ العاباسار قايراتكەر مەكتەپكە كەلىپ وقىتۋشى بولىپ، "ۇلتتى فورما، ماركسيزم ـ لەنينيزمدى مازمۇن" ەتكەن وقۋ ـ اعارتۋ يدەياسىن العا قويىپ، جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرىپ وتاندى قۇتقارۋ ۇگىت قيمىلدارىن دابىرالى ورىستەتۋدىڭ شىملدىعىن اشتى، مەكتەپ "جۇڭگو حالقىنىڭ جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرۋداعى 2 ـ اسكەري ساياسي داشۋە" دەگەن داڭقتى ات الدى.

مەكتەپ تاريحى سارايىنا قادام تاستاساڭىز، قارسى الدىڭىزدان يۋي شيۋسۇڭ، لين جيلۋ قاتارلى كوممۋنيستەردىڭ مۇسىنى كورىنەدى. شينجياڭ داشۋەسى ارحيۆ سارايىنىڭ باستىعى يۋي فۋن بىلاي دەپ تانىستىردى: ماركسيزم نازارياسى دارىندىلارىن جۇيەلى تاربيەلەۋ ٴۇشىن، يۋي شيۋسۇڭ ماركسيزم ـ لەنينيزم نازارياسىن مىندەتتى ساباق ورنىنا قويىپ، تۇڭعىش رەت ديالەكتيكالىق ماتەرياليزم قاتارلى ساباقتاردى اشىق ورنالاستىرىپ، ساياسي ەكونوميكا، جاڭا فيلوسوفيا جانە فيلوسوفيا تاريحى قاتارلى ساباقتاردى ٴوزى ٴوتىپ، توپ ـ توپ جاس ماركسيزم ـ لەنينيزمشىلدەردى جەتىلدىرىپ شىقتى.

مەكتەپ سارايى 6 كورمە زالىنا بولىنگەن، نەگىزگى تاقىرىپ جەكە ـ جەكە "وتكەن كۇندەر"، "قىزىل گەندى جالعاۋ"، "شەپتى تاپجىلماي قورعاۋ"، "بار زەيىنىن سالىپ ەڭبەكتەنۋ"، "ەكپىندەي العا ىلگەرىلەۋ"، "شينجياڭ داشۋەگە ماحاببات". مەكتەپ تاريحى سارايىنىڭ 2 ـ قاباتىندا ارناۋلى جۇڭحۋانىڭ تاڭداۋلى ٴداستۇرلى مادەنيەت كورمەسى اشىلعان.

مەكتەپ تاريحى سارايىندا 69 جاس وقىتۋشى مەن وقۋشىدان قۇرالعان ەرىكتىلەر قىزمەت وتەۋ اترەتى بار، ولار ەكسكۋرسياۋشىلارعا ٴتۇسىندىرۋ قىزمەتىن وتەپ، ٴتۇسىندىرۋ بارىسىندا مۇراتقا، سەنىمگە، كورەسكە دەگەن تانىمدى تەرەڭدەتە تۇسەدى.

يۋي فۋنىنىڭ ٴوزىنىڭ قانشا ەكسكۋرسياشىنى قابىلداعانى ەسىندە قالماعان، الايدا ٴاربىر جاناردان ۇشقىنداعان ساۋلە ونىڭ كوز الدىنان كەتپەيدى. "ول كۇرمەتتەگەن، ٴتانتى بولعان جانە ساعىنىشقا تولى نۇر ـ شۇعىلا"، ـ دەدى ول، ـ تۇ باستا، يۋي شيۋسۇڭ شينجياڭعا ماركسيزمدى الا كەلگەن ەدى، ال قازىر اناعۇرلىم كوپ شاكىرتتەرى ونىڭ ٴىزىن باسىپ، قىزىل گەندى جالعاستىرىپ، قىزىل ٴداستۇردى ساۋلەلەندىرۋدە.

"بۇل تاريحتى ەستەلىككە العان جانە ارقالاعان كورمە سارايى عانا ەمەس، ونان دا ماڭىزدىسى، مۇرات شۇعىلاسىن شاشقان قىزىل بايلىق قامباسى". جاس ٴتۇسىندىرۋشى بىلاي دەدى: توڭكەرىستىك ارداگەر قۇرباندارىنىڭ جەر ـ الەمدى ٴدۇر سىلكىندىرگەن حيكاياسى جاس كوممۋنيستەر مەن جوعارى مەكتەپ وقۋشىلارىن قىزىل قان تامىردى جالعاستىرىپ، جۇڭحۋا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋى سىندى جۇڭگو ارمانىن جۇزەگە اسىرۋ جولىندا قۇلشىنا كۇرەسۋگە ۇندەۋدە جانە شابىتتاندىرۋدا.

تۇسىندىرۋشىلىك قىزمەتىمەن شۇعىلدانعالى ٴبىر جىلعا جەتە قويماعان شينجياڭ داشۋەسى اقپارات جانە تاراتۋ شۋەيۋانىنىڭ 2 ـ جىلدىق وقۋشىسى ساي شياۋلۋ بىلاي دەدى: داشۋەدە پارتيا ۇيىمىنا كىرۋ ەڭ ماقتانارلىق، ەڭ داڭقتى ٴىس. "ٴتۇسىندىرۋ بارىسىنىڭ ٴوزى ٴبىزدىڭ جان جۇرەگىمىزدى نارلەندىرە ٴتۇسىپ، وي ورەمىزدى ٴوسىرىپ، قىزىل گەننەن العا باسۋ كۇش ـ قۋاتىن قابىلداۋىمىزعا مۇمكىندىك اپەرەدى".

2019 ـ جىلى 6 ـ ايدىڭ 20 ـ كۇنى جاڭادان كورمە ورنالاستىرىلىپ، سارايى اشىلعاننان بەرى شينجياڭ داشۋەسى مەكتەپ تاريحى سارايى ٴار جىلى تاباندىلىقپەن جاڭا وقۋشىلارعا، جالپى وقىتۋشى ـ قىزمەتكەرلەرگە، سونداي ـ اق پارتيا مۇشەلەرىنە وتانشىلدىق جانە توڭكەرىستىك ٴداستۇر تاربيەسىن جۇرگىزىپ، سىرتتان الدىن الا كەلىسۋ ارقىلى ەكسكۋرسياۋشىلاردى قابىلداپ كەلەدى، جالپى 17 مىڭ ادام ـ رەتتەن استام ەكسكۋرسياشىنى قابىلدادى.

ەكسكۋرسيالاۋ سىلتەمەسى

شينجياڭ داشۋەسى مەكتەپ تاريحى سارايى ۇرىمجى قالاسى جەڭىس جولىنداعى شينجياڭ داشۋەسىنىڭ باس ٴبولىمى اۋلاسىنا ورنالاسقان، كورمە سارايىندا شينجياڭ داشۋەسىنىڭ ۇزاق تاريحى، داڭق وزگەرىستەرى كورسەتىلگەن، 2017 ـ جىلى 12 ـ ايدا اۆتونوميالى رايوندىق وتانشىلدىق تاربيە بازاسى اتاعىن العان. مەكتەپ تاريحى سارايىنىڭ ىشىنە ٴتۇسىندىرۋ اسپابى، تاقتا تەلەۆيزور، ٴوز ەركىنشە كەڭەس سۇراۋ اسپابى سىندى كوپ مەديا جابدىقتارى سەپتەلىپ، ەكسكۋرسياۋشىلاردىڭ شينجياڭ داشۋەسى تاريحىن كوپ تۇرعىدان، كوپ جولمەن تۇسىنۋىنە مۇمكىندىك جاساعان. ٴار دۇيسەنبىدەن جۇماعا دەيىن ٴار كۇنى تۇستەن بۇرىن ساعات 10:30 ــ 13:30عا دەيىن، تۇستەن كەيىن ساعات 16:00 ــ 19:30عا دەيىن سىرتقا تەگىن اشىلادى.

ەكسكۋرسياۋشىلار شينجياڭ داشۋەسىنىڭ رەسمي سايتىنا ەكى كۇن بۇرىن شىعىپ، الدىن الا كەلىسىپ تىزىمدەلۋى كەرەك.

جايىلاپ بەينە ەكراندى كورىڭىزدەر

جۇڭگو جۇمىسشى ـ ديقان قىزىل ارمياسى باتىس باعىت ارمياسىنىڭ شينجياڭعا شەرۋ تارتۋ ەسكەرتكىش سارايى:

باتىس باعىت ارميا رۋحى جان تەبرەنتەدى

جەلبىرەگەن قىزىل تۋ

قىزىل بازالاردى ارالاۋ ⑮

□ انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى چيڭ يۋەيۋە

قۇمىل اۋەجايىنىڭ ماڭىنداعى ٴبىر ايىندى دا جىم ـ جىرت اۋلا ىشىندە جاسىل قاراعاي كوككە بوي سوزىپ، كوك كەرىپىش، اق داۋلدار قاپساعاي دەنەلى قىزىل ارميا جاۋىنگەرىنىڭ ٴمۇسىنىن قورشاپ تۇر، الدىنداعى ەسكەرتكىشكە چين يۇن جولداس ٴوز قولىمەن جازعان "قىزىل ارميا باتىس باعىت ارمياسىنىڭ شينجياڭعا شەرۋ تارتۋ ەسكەرتكىشى" دەگەن ۇلكەن جازۋ جازىلعان، مىنە بۇل ارا جۇڭگو جۇمىسشى ـ ديقان قىزىل ارمياسى باتىس باعىت ارمياسىنىڭ شينجياڭعا شەرۋ تارتۋ ەسكەرتكىش سارايى.

جۇڭگو جۇمىسشى ـ ديقان قىزىل ارمياسى باتىس باعىت ارمياسىنىڭ شينجياڭعا شەرۋ تارتۋ ەسكەرتكىش سارايىنا كىرسەڭىز، "ماڭگىلىك شيڭشيڭشيا" اتتى كولەمدى كورمە جازبا، سۋرەت، ناقتى زات جانە دىبىستى بەينە جازبالاردان پايدالانا وتىرىپ، جۇڭگو جۇمىسشى ـ ديقان قىزىل ارمياسى باتىس باعىت ارمياسىنىڭ قاندى شايقاس جۇرگىزىپ، حىشي دالىزىنەن شيڭشيڭشياعا جەتكەن (قازىرگى قۇمىل قالاسى يجوۋ رايونى شيڭشيڭشيا قالاشىعى) ايىندى بەلەسىن قايتا ەلەستەتەدى.

نەگىزگى تاقىرىپتىق كورمە "حىشيداعى قاندى كەشۋ"، "ماڭگىلىك شيڭشيڭشيا"، "ۇشقىندى جالعاستىرۋ" سياقتى 3 بولىككە بولىنگەن. 1 ـ بولىگى "حىشيداعى قاندى كەشۋ" كورمەسى حۋاڭحىنىڭ باتىسىنان ٴوتۋ، شانيۇڭداعى (شاندان، يۇڭچاڭ) سۇراپىل سوعىس، لينگاۋداعى قاندى كەشۋ (لينزى، گاۋتاي)، قارلى ـ بوراندى چيليانشان تاۋى سياقتى ٴتورت بولىمنەن قۇرالىپ، قىرۋار تاريحي ماتەريالدىق سۋرەتتەر ارقىلى سۇراپىل سوعىس مايدانىن قايتا ەلەستەتەدى.

قۇمىل قالاسىنداعى جۇڭگو جۇمىسشى ـ ديقان قىزىل ارمياسى باتىس باعىت ارمياسىنىڭ شينجياڭعا شەرۋ تارتۋ ەسكەرتكىش سارايى اۋلاسىنداعى قىزىل ارميا جاۋىنگەرىنىڭ ٴمۇسىنى جانە چين يۇن جولداس جازعان قىزىل ارميا باتىس باعىت ارمياسىنىڭ شينجياڭعا شەرۋ تارتۋ ەسكەرتكىشى (3 ـ ايدىڭ 30 ـ كۇنى تۇسىرىلگەن).

□ سۋرەتتى انار بۇلت / شينجياڭ گازەتىنىڭ ٴتىلشىسى شيە لۇڭ تۇسىرگەن

1936 ـ جىلى 10 ـ ايدا جۇڭگو جۇمىسشى ـ ديقان قىزىل ارمياسى 4 ـ باعىت ارمياسى 20 مىڭنان استام ادامىمەن حۋاڭحىنىڭ باتىسىنان ٴوتىپ، نىڭشيا سوعىسى جوسپارىن اتقارادى. سوعىس جاعدايىنىڭ وزگەرۋى سەبەپتى ورتالىق اسكەري ىستەر كوميتەتى جۇڭگو جۇمىسشى ـ ديقان قىزىل ارمياسى باتىس باعىت ارمياسىن قۇرۋعا، حىشي دالىزىنە جورىققا اتتانۋعا، شينجياڭعا جەتىپ جۇڭگو ـ سوۆەت حالىقارالىق ارناسىن اشۋعا بۇيرىق بەرەدى. باتىس باعىت ارمياسىنىڭ 20 مىڭنان استام قولباسى مەن جاۋىنگەرى حىشي دالىزىندە قان كەشە ٴجۇرىپ جارتى جىل شايقاسىپ، 25 مىڭنان استام جاۋدىڭ كوزىن جويادى، ٴبىراق ەڭ سوڭىندا از اسكەرمەن قاپتاعان جاۋعا توتەپ بەرە الماي، حىشي دالىزىندە قىرشىنىنان قيىلادى.

"ٴبىز بولاتتاي بەرىك قىزىل ارميامىز، قۇرىشتاي قۋاتتىمىز، جۇمىسشى ـ ديقاننىڭ پەرزەنتتەرىمىز، ۇلتتىڭ ٴۇمىتىمىز. حالىقارالىق جولدى اشا الماساق، قىزىل 4 ـ باعىت ارمياسى ەمەسپىز..." ساراي ىشىندە جان تەبرەنتەرلىك اسكەري ٴان اۋەنى اۋەلەدى، ٴدال وسى ٴان اۋەنىندەگى تايسالماس ەر جۇرەك توڭكەرىستىك قاھارماندىق رۋح قىزىل 5 ـ ارميانىڭ جۇنجاڭى دۇڭ جىنتاڭنىڭ دەنەسىن گانسۋ ولكەسىنىڭ گاۋتاي اۋدانىنا ماڭگىلىككە قالدىردى. گاۋتاي شايقاسى دا باتىس باعىت ارمياسى تاريحىندا قۇربان بولعاندار سانى ەڭ كوپ بولعان شايقاستاردىڭ ٴبىرى. ساراي ىشىندە كورپەتەگەن ەكسكۋرسياۋشىلار كوزدەرىنە جاس الىپ، ۇرپاقتان ـ ۇرپاققا جالعاسقان كوممۋنيستەردىڭ ٴبىرىنىڭ ارتىنان ٴبىرى ۇمتىلىپ، ەرلىكپەن العا باسقان كۇرەسكەرلىك ۇلى كۇشىن سەزىندى.

ەكسكۋرسيا قوسىنىنىڭ 1 ـ قاتارىندا تۇرعان ۋي ليەجۇڭ بيىل 68 جاستا، 2013 ـ جىلى زەينەتكە شىققان، كەزىندە قۇمىل تاس جول باسقارۋ مەكەمەسى اماندىق ساقتاۋ ٴبولىمىنىڭ باستىعى بولعان.

"مەن 1975 ـ جىلى اسكەر بولدىم. 1980 ـ جىلى اسكەرلىكتەن بوساعاننان كەيىن تاس جول قورعاۋشىسى بولدىم. زەينەتكە شىققاننان كەيىن مەن 'وتباسىلىق پارتيا مەكتەبىنە' مۇشە بولىپ، مەكەمەدەگى زەينەتكەر پارتيا مۇشەلەرىمەن بىرگە بەلگىلى مەرزىم سايىن ۇيرەنىپ، وزىمە قويعان تالاپتى تيتتەي دە بوساڭسىتپادىم"، ـ دەدى ۋي ليەجۇڭ، ٴبىر ٴداۋىر ادامدارىندا ٴبىر ٴداۋىر ادامدارىنىڭ بورىشى بولادى، ٴبىر ٴداۋىر جاۋىنگەرلەرىندە ٴبىر ٴداۋىر جاۋىنگەرلەرىنە بولعان سۇيىسپەنشىلىك بولادى.

قارلى ـ بوران قاپتاعان چيليانشان تاۋىنىڭ ەلىكتەمەلى كورىنىسى ارقىلى تاس باسپالداقتى بويلاپ ورلەسەڭىز، شاڭ باسقان ەسكى اعاش باعانالارى داۋالدى بويلاي ٴبىر ـ بىرلەپ تۇرعىزىلعان، وسىلاردىڭ ىشىندەگى ٴبىر باعانادا باعىت كورسەتكىش تاقتايشاسىنا "شيڭشيڭشيامەن ارا قاشىقتىعى 66 كيلومەتر" دەپ جازىلعان جازۋ بار. بۇل اعاش باعانالار شيڭشيڭشيادان كورمە سارايىنا تاسىپ اكەلىنگەن ناقتى زاتتار. سول جىلدارى ٴشول دالادا باتىس باعىت ارمياسىنىڭ قولباسىلارى مەن جاۋىنگەرلەرى وسى ەلەكتر باعانالارى ارقىلى العا ىلگەرىلەۋ باعىتىن پارىقتاي بىلگەن.

كورمەنىڭ 2 ـ بولىگى "ماڭگىلىك شيڭشيڭشيا" كوپ جاقتىلى قۇتقارۋ، جەر ـ الەم، ۋاقىت ـ كەڭىستىگى، قان مايدانىندا قوسىندى كوزدەن كەشىرۋ، قاسقايا اتتانۋ سياقتى ٴتورت بولىمگە بولىنەدى. ايىنەك تەكشەدە باتىس باعىت ارمياسىنىڭ كوپتەگەن جاۋىنگەرلەرىنىڭ كەزىندە ىستەتكەن ناقتى زاتتارى تۇر. ٴبىر پار كوك ٴتۇستى قىزىل ارميا اسكەري كيىمى، قىزىل ٴتۇستى جاعالىق كۇنى بۇگىنگە دەيىن جايناپ تۇر، كيىمدەر تاپ ـ تازا جۋىپ تازالانعان؛ جاۋىنگەرلەر كيگەن بىرنەشە ٴشوپ شاقايدىڭ، ۇلتاراقتىڭ كەيبىرى توزىپ سارعايعان، ۇلتاراقتىڭ بەتىندەگى يىنەنىڭ ٴىزى شىم ـ شىتىرىق، ۇلكەندى ـ كىشىلى، كەيبىرەۋىنىڭ بەتىنە "قىزىل ارمياعا كومەك"، "جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى تۇرىپ، وتاندى قۇتقارايىق" سياقتى جازۋلار جازىلعان؛ ۇلەمەدىشى ىستەتكەن يىق توسەنىش تە قولدان تىگىلگەن. ٴبىر ـ بىرلەگەن ناقتى زاتتار جاۋىنگەرلەردىڭ ەرلىكپەن شايقاسىپ جاۋدىڭ كوزىن جويعانداعى وبرازدارىن ٴدال قازىرگىدەي كوز الدىعا ەلەستەتەدى.

"شيڭشيڭشيا ــ باتىس باعىت ارمياسى سول قانات تارماق اترەتىن قاتەردەن امان الىپ قالعان جەر، پارتيا ورتالىق كوميتەتىنىڭ باتىس باعىت ارمياسىن بار كۇشپەن قۇتقارعاندىعىنا كۋا بولعان جەر، ونان دا ماڭىزدىسى، جۇڭگو جۇمىسشى ـ ديقان قىزىل ارمياسىنىڭ وتانىنىڭ ەڭ باتىس بولىگىنە كوللەكتيۆ جەتكەن جەرى"، ـ دەدى جۇڭگو جۇمىسشى ـ ديقان قىزىل ارمياسى باتىس باعىت ارمياسىنىڭ شينجياڭعا شەرۋ تارتۋ ەسكەرتكىش سارايىنىڭ باستىعى جاڭ گۇيجى.

باتىس باعىت ارمياسى شيڭشيڭشياعا كەلگەننەن كەيىن توڭكەرىستىك اسكەريلەردىڭ بورىشىن اتقاردى ٴارى رۋح تامىرىن قالدىردى، ٴبىزدىڭ ماڭگى ۇيرەنۋىمىزگە تاتيدى"، ـ دەدى ۋي ليەجۇڭ.

كورمەنىڭ 3 ـ بولىگى "ۇشقىندى جالعاستىرۋداعى" باتىس باعىت ارمياسىنىڭ قولباسىلارى مەن جاۋىنگەرلەرىنىڭ كەسكىندەرىنەن قۇرالعان تاپقان ٴبىر ـ بىرلەگەن سۋرەت قابىرعاسى ادامدى ويىنا باۋرايدى. ولار شيڭشيڭشيادان تۇرپادى، داباندىگى باسىپ ٴوتىپ ديحۋاعا (بۇگىنگى ۇرىمجى) جەتىپ، ەڭ سوڭىندا "جاڭا اسكەرلەر لاگەرىندە" مادەنيەت، اسكەري ىستەر بىلىمدەرىن ۇيرەنەدى. كورمە سارايىنىڭ ىشىندەگى كورىنىستەر سول كەزدەگى ساباقحانانى كوز الدىعا قايتا ەلەستەتۋمەن بىرگە، ۇشاقتىڭ، اۆتوموبيلدىڭ مودەلىن دە كورمەلەپتى.

"جاڭا اسكەرلەر لاگەرى" ارميامىزدىڭ ەڭ ەرتەدەگى سايلاۋلى اسكەرلەر مەكتەبىنە ايالدى، كەزىندە قان مايدانىندا قان كەشە شايقاس جاساعان جاۋىنگەرلەر تيانشان تاۋىنىڭ باۋرايىندا قۇلشىنا ۇيرەندى، ەڭ سوڭىندا يان ـ انعا قايتىپ، جاپون شاپقىنشىلارىنا قارسى سوعىستىڭ ٴبىرىنشى شەبىنە قايتا اتتاندى، جاڭا جۇڭگو قۇرىلعاننان كەيىن دە وسى اماندانعان حالىقتىق قوسىن قۇرىلىسىنا ۇلەس قوستى.

"باتىس باعىت ارمياسى شينجياڭعا شەرۋ تارتۋ ەسكەرتكىش سارايىنىڭ قىزىل تاربيە بازاسىندىق رولىن اناعۇرلىم تولىق ساۋلەلەندىرۋ ٴۇشىن، ٴبىز تاعى 'باتىس باعىت ارميا رۋحى ماڭگى شۇعىلا شاشادى' يىنتەرنەت جەلىسىندە ناقتى كورىنىس ارقىلى زەرتتەپ ۇيرەنۋ ساباقحاناسىن اشىپ، ارناۋلى تاقىرىپتىق بەينە جازبا جاساپ، قۇمىل قالاسىنداعى ورتا، باستاۋىش مەكتەپتەردىڭ يىنتەرنەت جەلىسىندە ۇيرەنۋىنە ۇسىندىق"، ـ دەدى جاڭ گۇيجى، ەسكەرتكىش سارايى تاعى سيفرلى كورمە سارايى قۇرىلىسىن بەلسەنە ىلگەرىلەتۋدە، ۋيچات الەۋمەتتىك تۇعىرى ارقىلى ارناۋلى تاقىرىپتى بەينە جازبانى كورۋگە، دىبىستىق تۇسىندىرمەنى ەستۋگە بولادى.

ەكسكۋرسيالاۋ سىلتەمەسى

جۇڭگو جۇمىسشى ـ ديقان قىزىل ارمياسى باتىس باعىت ارمياسىنىڭ شينجياڭعا شەرۋ تارتۋ ەسكەرتكىش سارايى قۇمىل قالاسى دۇڭحياڭ داڭعىلى حالىقتىق اۋاياتسيا مۇراجايىنىڭ باتىس جاق بۇيىرىنە ورنالاسقان، 96.83 مۋ جەردى يەلەگەن، قۇرىلىس اۋدانى 2844 شارشى مەتر، جاسىلداندىرىلعان جەر اۋماعى 50 مۋ، ەرتە زامان باۋ ـ باقشا ارحيتەكتۋراسىنا ەلىكتەگەن قۇرىلىس قۇرىلىمىن پايدالانعان، 2015 ـ جىلى 5 ـ ايدا رەسمي سىرتقا اشىق ۇستالعان. سارايدىڭ ىشىندە "ماڭگىلىك شيڭشيڭشيا" نەگىزگى تاقىرىپتىق كورمەسى بار، قىرۋار تاريحي ماتەريالدىق جازبالاردان، سۋرەتتەردەن، دىبىستى بەينە جازبالاردان جانە ناقتى زاتتاردان پايدالانىپ، جۇڭگو جۇمىسشى ـ ديقان قىزىل ارمياسى باتىس باعىت ارمياسىنىڭ تاريحقا جازىپ قالدىرعان ايىندى تاراۋىن قايتا ەلەستەتكەن. ەسكەرتكىش سارايى ٴار سەيسەنبىدەن جەكسەنبىگە دەيىن ەكسكۋرسياۋشىلارعا تەگىن اشىلادى، اشىلاتىن ۋاقىتى تۇستەن بۇرىنعى ساعات 9:30 ــ 12:30عا دەيىن، تۇستەن كەيىنگى ساعات 16:30 ــ 19:30عا دەيىن.

جايىلاپ بەينە ەكراندى كورىڭىزدەر